

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет: філософський
Кафедра: теорії та історії культури

Затверджено
на засіданні кафедри теорії та історії
культури
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри д. філос. н., проф. Альчук М. П.

Силабус
з навчальної дисципліни
«Гуманістичні аспекти сучасної етики»,
що викладається в межах ОПП /
магістерського рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
034 культурологія

Львів 2021 р

**Силабус курсу
«ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕТИКИ»
2021-2022 навчального року**

Назва курсу	Гуманістичні аспекти сучасної етики
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, кафедра теорії та історії культури, аудиторія 357
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський Кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03, гуманітарні науки Спеціальність – 034, культурологія
Викладачі курсу	Ярошенко Т. М., канд. філос. наук, доцент кафедри теорії та історії культури
Контактна інформація викладачів	tetyana.yaroshenko@lnu.edu.ua yaroshent@gmail.com https://filos.lnu.edu.ua/employee/yaroshenko-t-m
Консультації по курсу відбуваються	Місце і час: - кафедра, а-357; - консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Он-лайн консультації через Skype, Microsoft Teams, Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід попередньо писати на електронну корпоративну пошту викладача та узгоджувати з ним
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/employee/yaroshenko-t-m
Інформація про курс	Дисципліна «Гуманістичні аспекти сучасної етики» є завершальною дисципліною з спеціальності культурологія для освітньої програми підготовки магістрів, яка викладається в 9 семестрі в обсязі 120 годин / 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам потрібні знання про сучасну добу та етику, проблеми гуманізму на новітньому етапі історії; спонукати до критичної рефлексії над викликами, практичними завданнями сьогодення, самостійного пошуку шляхів їх розв'язання, вироблення вміння визначати, керуватися і застосовувати в повсякденному житті необхідні моральні навички, формувати і відстоювати етос людяності. Тому у курсі представлено як огляд концепцій сьогодення-сучасності, гуманізму, проблем сучасної людини, етики, так і процесів та необхідних інструментів, які потрібні для вироблення та утвердження людяного ставлення до різних форм життя, збереження світу.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Гуманістичні аспекти сучасної етики» є – формування знань про автентичну етику, проблеми

	<p>сьогодення, завдання гуманізму на сучасному етапі; навичок людяного ставлення до світу живого, активної громадянської позиції у відстоюванні прав людини, самостійного пошуку у вирішенні болючих питань</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити змістовне наповнення поняття «сьогодення – сучасність»; - розкрити ціннісно-сміслову, морально-етичну специфіку гуманізму в дискурсі світової історії; - виділити основні морально-етичні проблеми людини на сучасному етапі розвитку суспільства, світу, України; - ознайомити з основними завданнями сучасної гуманістичної етики/автентичної етики, морально-етичними орієнтирами новітньої доби; - використовуючи теоретичні знання і засоби/навички сучасної гуманістичної/автентичної етики допомогти студентам експериментально, самостійно віднаходити власні шляхи по оздоровленні, розбудові простору свого життя, етосу-домівки <p>Центральне місце відводиться концептам гідного життя («етос-домівка»), гуманізму та його сучасним різновидам; трансгуманізму; свободи вибору та відповідальності, щастя та обов'язку; феноменам і болючим проблемам сьогодення/морального здоров'я (гібридності, кризи, насильства, неправди, ворожнечі, ксенофобії, дауншифтинг та їх сучасним різновидам). Наголос на ціннісних мостах єдності, порозуміння - любов, співчуття, емпатія, милосердність, толерантність, феномені волонтерства.</p> <p>Головний акцент - на виробленні здатностей до самостійної наукової та експериментальної роботи студентів, презентаціях, дослідженнях, формуванні навичок громадської активності по захисту прав людини, всіх живих істот, збереженню природнього середовища свого проживання (етос-домівка), відмові від різних форм насильства, тобто, практиках гуманізму</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна література</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Амстердамська декларація гуманізму. 2002. • Бауман З. Етика постмодерну. / З. Бауман. – Київ: Port-Royal, 2005; • Вельш Вольфганг. Наш постмодерний модерн. – К.: Альтерпрес, 2004. – С. 328 с. • Гуманізм: сучасні інтерпретації та перспективи. – К.: Укр.. Центр дух. к-ри, 2001. – 456 с. • Гуманістичний маніфест 2000 (1999 р.) • Декларація світського гуманізму (1980 р.) • Куртц Пол. Декларація світського гуманізму.

- Левінас Емануель. Етика і Безконечність / Емануель Левінас. – К., 2001;
- Тейлор Чарльз. Етика автентичності / Чарльз Тейлор. – К., 2002.
- Фромм Э. Революция надежды. Душа человека. Искусство любить / Эрих Фромм // Душа человека / Э Фромм. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Транзиткнига», 2004. – 572 с.

Додаткова літ-ра

- Айраксинен Тимо. Відверте і чітке бачення щастя і того чому у нас його немає / Тимо Айраксинен; пер. з фінськ. – Львів : Видавництво Анетти Антоненко, 2017. – 208 с.
- Арендт Ханна. Банальність зла. Суд над Айхманом в Єрусалимі / Ханна Арендт. – К., ДУХ І ЛІТЕРА. – 2013. – 367 с.
- Бадью А. Похвала політиці. (Бесіди з Од Ланслен). Статті та виступи / Ален Бадью; пер. з фр. А. Репи. – Львів : Видавництво Анетти Антоненко ; Київ : Ніка-Центр, 2019. – 224 с.
- Батлер Джудіт. Фрейми війни. Чиї життя оплакують / Джудіт Батлер. - Київ, 2016.
- Бауман Зигмунт, Донскіс Леонідас. Моральна сліпота. Втрата чутливості у плинній сучасності / Зигмунт Бауман, Леонідас Донскіс. – К., 2014;
- Бодрійяр Жан. Символічний обмін і смерть / Жан Бодрійяр. – Львів: Кальварія, 2004. – 376 с.
- Бодрійяр Жан. Система вещей / Жан Бодрійяр. – М., 1995. – 168 с.
- Габермас Ю. Зміна теоретичних меж / Ю. Габермас // Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. – Львів, вид-во «Літопис». – 2000. – С.27-37
- Далай-Лама. Книга радості: вічне щастя в мінливому світі / Далай-Лама, Туту Десмонд. Абрамс Дуглас. – Харків, 2018. – 400 с.
- Делез Ж., Гваттари Ф. Анти-Эдип: Капитализм и шизофрения / Ж. Делез, Ф. Гваттари. – Екатеринбург: У. Фактория, 2008. – 672 с.
- Дрейк Дж. Дауншифтинг / Дж. Дрейк. - М.: Хорошая книга, 2007. - 224 с.
- Дьюи Д. Общество и его проблемы / Д. Дьюи. – М.: Идея-Пресс, 2002.
- Эко У. Пять эссе на темы этики / У. Эко. – СПб.: Симпозиум, 2000.
- Колодей Криста. Моббинг. Психотеррор на рабочем месте и

методи его преодолення / Криста Колодей. – Х.: Изд-во Гуманитарний центр, 2007. – 368 с.

- Малахов В. Право бути собою / В. Малахов. – К., 2008.
- Саїд Едвард. Гуманізм і демократична критика. / Едвард Саїд; пер. з англ. Артема Чапая. – К.: Медуза, 2014. – 144 с.
- Тейлор Чарльз. Секулярна доба. Книга друга / Чарльз Тейлор. Пер. з англ. О. Панича. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. – С. 616 с.
- Фуко М. Предисловіє к американському изданію «Анти-Едипа». / М. Фуко. // Делез Ж. Анти-Едип: Капіталізм и шизофренія. – Екатеринбург: У. Фактория, 2008. – 672 с. (Глава III). - С. 5-10.
- Фукуяма Ф. Доверіє: соціальні добродетелі и путь к процвітанію / Ф. Фукуяма. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ЗАЩ НПП «Ермак», 2004. – С. 64-90.
- Харарі Ювал Ной. Homo deus. За лаштунками майбутнього / Ювал Ной Харарі. – К., 2019. – 512 с.
- Ярошенко Т. М. Етика сучасності: феномен гібридизації / Т. М. Ярошенко // Український соціум. ISSN 1681 – 116X. – Київ, 2017. № 1 (60). – С. 8-20.

Інтернет джерела та публікації англійською мовою

- Загальна декларація прав людини. [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.sim.me.uk/neural/JournalArticles/Bamford2012IJMC.pdf>. - 13 р.
- Світовий маніфест правового гуманізму. Загальна декларація прав людини як основа міжнародного на національного правозахисту : монографія / Рабінович П. М., Наконечна А. М., Добрянський С. П., Панкевич О. З. Рабінович С. П. та ін. Львів, 2018. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.academia.edu/38599684>
- Bishop J. P. Transhumanism Metaphysics, and the Posthuman God. Journal of Medicine and Philosophy, 35. 2010 – P. 700 – 720.
- Bostrom N. A. History of Transhumanist Thought. Journal of Evolution and Technology - Vol. 14 - April 2005 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nickbostrom.com/papers/history.pdf> - 30 р.
- Bostrom N. The Transhumanist FAQ / A General Introduction. 2003. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nickbostrom.com/views/transhumanist.pdf> - 25 р.
- Downshifter [Електронний ресурс] // Викисловарь. – Режим доступу: <http://en.wiktionary.org/wiki/downshifter>.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nelson M.R. Downshifting Consumer - Upshifting Citizen? An Examination of a Local Freecycle Community / M.R. Nelson, H.J. Paek, M.A. Rademacher // The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science. - 2007. - P. 141-156. • Мандрищук Л. У пошуках нового гуманізму. Карл Ясперс і сучасність. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://core.ac.uk/download/pdf/144730116.pdf • Haraway D. A. Cyborg manifesto: science, technology, and socialist-feminism in the late twentieth century, in simians, cyborgs and women: the reinvention of nature. New York: Routledge, 1991. - P. 149-181. • Huxley J. Transhumanism // Huxley J. In New Bottles for New Wine. L.: Chatto & Windus, 1957. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.transhumanism.org/index.php/WTA/more/huxley_P.13-17 • Oxford Dictionaries [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://en.oxforddictionaries.com • Питання смерті і смерті. Книга філософа Девіда Едмондса «Чи вбили ви товстуна? UR L: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://lenta.ru/articles/2015/12/27/death/ • Природа троллінга: садизм и макиавеллизм. URL: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://monocler.ru/priroda-trollinga/ • Новий гуманізм: Девід Брукс про революцію свідомості і креативний клас [Електронний ресурс] – Режим доступу: • Сартр Ж.-П. Екзистенціалізм – це гуманізм. [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://darkelly.info/work/PD/sartre.ukr.pdf • Хайдеггер М. Лист про гуманізм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ibib.ltd.ua/haydegger-pismo-gumanizme-32957.html • WTA The Transhumanist Declaration 2002. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://transhumanism.org/index.php/WTA/declaration/ •
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : <ul style="list-style-type: none"> - знати морально-етичне наповнення поняття “гуманізм”, його основні філософсько-етичні концепції, особливості регіонального та історичного формування; зміст

	<p>документів/різних маніфестів та Декларацій гуманізму, визначати, що таке «гуманістична етика», «автентична етика», «сучасність», головні проблеми сучасної людини, людяності в явищах сьогодення;</p> <p>- вміти виділяти розрізняти сьогодення і сучасність, етичний дискурс в проблематиці сьогодення, самостійно застосовувати гуманістичний підхід в практиці повсякдення, керуватись у діях ціннісними настановами «допоможи» і «не нашкодуй», моральними принципами ненасильства, свободи вибору, альтруїзму і толерантності; захищати свої права людини і громадянина, вчасно і конструктивно виявляти громадську та громадянську активність в важливих питаннях якості гідного життя його збереження, творити простір благого життя, етос-домівку.</p>
Ключові слова	Сьогодення-сучасність, гуманізм, людина-людяність, етика, моральність, криза, емпатія, трансгуманізм, гібридизація, дауншифтінг, моббінг, харассмент, сталкінг, толерантність, етос-домівка
Формат курсу	Очний, практичний експеримент, дистанційний/онлайн
	Проведення занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p><i>Змістовий модуль 1. Теорія.</i> Тема «Гуманізм» та «сучасність» як філософсько-етичні концепти та моральні феномени.</p> <p>Тема 1. Сучасність як поняття та предмет філософсько-етичної рефлексії. Тема 2. Поняття гуманізм; різновиди гуманізму. Тема 3. Особливості сучасного гуманізму в етиці постмодернізму: автентична етика, «етос-домівка»</p> <p><i>Змістовий модуль 2. Практика.</i> Проблеми людини в добу сьогодення/ і гуманістичні практики для їх вирішення</p> <p>Тема 1. Природа – наш дім (проблеми екології та збереження природнього середовища проживання). Тема 2. Суспільна домівка-етос. Тема 3. Держава наш дім, соціально-політична домівка людини. Мораль і політика очима сучасної людини; проблема морального авторитету (репутація, честь, добродесний капітал). Тема 4. Хворобливі феномени сьогодення: гібридизація, постправа. Тема 5. Трансгуманізм як морально-етичний феномен сучасності.</p>
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру комбінований (усний, практичний експеримент, есе)
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін, як «Філософія», «Історія філософії; сучасна доба», «Етика», «Філософія права», «Філософія людини/філософська антропологія»,

	Прикладна етика, достатніх для сприйняття категоріального апарату «Гуманістичні аспекти сучасної етики»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, тьюторство*, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25 • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, самостійній роботі та бали підсумкового есе. При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	<ul style="list-style-type: none"> • Морально-етична цінність домівки у проблемному дискурсі сучасної доби. • Екологічні проблеми України в соціокультурному та морально-етичному дискурсі сучасності: причини та можливі шляхи розв'язання. • Етос у проблемній площині гуманістичної етики сучасності. • Ненасильство як моральна цінність та вимога сьогодення.

	<ul style="list-style-type: none"> • Свій і чужий в сучасному світі; проблема ксенофобії • Феномен волонтерства в умовах моральної та соціокультурної кризи. • Фрейми війни; проблеми медіа-гуманізму. • Релятивізм як проблема сучасної етики. • Нігілізм як моральна хвороба сучасності. • Криза як поняття, морально-етичний феномен та проблема сьогодення. • Філософсько-етичне розуміння віталізму в дискурсі екологічних проблем сучасної України. • Толерантність як соціокультурний феномен і моральна проблема сучасної доби. • Межовість у філософсько-етичних характеристиках, проблемах і завданнях сучасної доби. • Сучасні проблеми прикладної етики (справедливість: правові та моральні аспекти медичної етики) (Нормы и ставки воспроизведения живого. Жерар Вормсар). • Довіра як моральна та соціальна цінність сучасної доби /Фукуяма Ф. Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию. – М., 2004/ • Феномен жебрацтва; соціальний та морально-етичні аспекти. • Феномен корупції в сучасному вітчизняному дискурсі: природа та можливі шляхи етичного подолання. • Моббінг як поняття та морально-етична проблема сучасності. • Гібридизація як феномен і проблема сучасної етики. • Трансгуманізм в проблемах, завданнях, практиці сьогодення. • Феномен сильної жінки в етиці сьогодення. • Феномен постправди в морально-етичному дискурсі сьогодення. • Морально-етичні аспекти дауншифтіngu. • Харассмент як морально-етична проблема сьогодення • Етика кризової доби; вагонеткологія. • Етика щастя: минуле і сьогодення (дауншифтіng,) • Морально етичні аспекти емпатії; сучасні аспекти.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>